

تقاضای فوق العاده برای صکوک در مالزی

منبع: [global finance magazine](#)

ترجمه: نصرالله جعفری - مدیریت امور سازمان و روشها-اداره سازماندهی و مقررات بانکی

مختار حسین، از مقامات ارشد بانک HSBC در مالزی، معتقد است که تقاضا برای تامین مالی شریعت محور بسیار بالاست. وی در نمایشگاهی که اخیراً شرکت کرده بود، نوع جدیدی از صکوک صادره در مالزی را که در عین اسلامی بودن به ارزش دلار صادر می شود، معرفی کرد. با توجه به سوابق موجود، مالزی یکی از موفق ترین کشورها در زمینه استفاده از ابزارهای تامین مالی اسلامی است. ۲۰ درصد از کل دارایی های مالزی را دارایی های شریعت محور تشکیل می دهند.

بانکهای HSBC، CIMB و chartered Standard مشترکاً صکوک دولت مالزی را کنترل و هدایت می کنند. حسین مختار معتقد است که میزان صدور و حجم صکوک منتشره رو به افزایش است، به طوریکه در حال حاضر عرضه اوراق صکوک به مبلغ ۱/۵ میلیارد مطرح است و برای اولین بار اوراقی ۳۰ ساله با مدت عرضه ۱۰ ساله منتشر خواهند شد.

از اوایل سال گذشته، تعداد زیادی از کشورهای غیر مسلمان نیز به سوی بازار اسلامی و صکوک گرایش پیدا کرده اند؛ کشورهایی از قبیل بریتانیا، لوگزامبورگ، آفریقای جنوبی و هنگ کنگ جملگی اوراق شریعت محور منتشر کرده اند. جذابیت و رونق صنعت مذکور، هم برای صادر کنندگان اوراق صکوک و هم برای سرمایه گذاران بسیار بالا بوده، درک خوب و در نتیجه استقبال و پذیرش خوبی نسبت به این موضوع در کشورها ایجاد شده و روز به روز سرمایه های بیشتری جذب بازار صکوک می گردند که مشتمل بر انواع شرکتهای بزرگ متوسط و کوچک اند که به دنبال بازارهای بین المللی از طریق ابزارهای مالی شریعت محور هستند.

اگر چه ابزار تامین مالی اسلامی در دهه ۶۰ میلادی با اما و اگرها و تردیدهای فراوانی به کار گرفته شد، با سرعت ۱۵ تا ۲۰ درصد در سال، طی دهه های گذشته رشد داشته است. در عین حال که این صنعت نابسامانی ها و بحرانهایی متعددی را پشت سر گذاشته، اما اتکای ابزار مالی اسلامی صکوک به دارایی ها و تقسیم ریسک که از خصوصیات ذاتی آن است، موجب سرپا نگه داشتن و پیشرفت آن - به رغم شرایط عجیب و غیر عادی موجود در مقایسه با سایر ابزارها و محصولات مالی - شده است به طوری که ۲ تریلیون دلار از دارایی ها و ابزارهای مالی اسلامی، بیمه (تکافل) و بازار سرمایه را تشکیل داده است.

به دلیل رشد سریع اقتصادی در بازارهای نو ظهور که موجب افزایش تعداد فعالان اقتصادی مسلمانان غیر بانکی شده، و از سوی دیگر به واسطه انبوه سرمایه های انباشته کشورهای صادر کننده نفت که به دنبال سرمایه گذاری در محصولات و ابزارهای مالی شریعت محور هستند و نیز بنا به نظر صندوق بین المللی پول، شرایط طوری است که نیاز به توسعه و گسترش سریع تامین مالی اسلامی بیش از پیش احساس می شود.

علاوه بر این، در برهه ای که بسیاری از کشورها با کمبود بودجه مواجه اند، نیاز مبرم به پایه گذاری یا به روز رسانی زیرساختهای ملی وجود دارد. بنابراین کشورها به دنبال راهی برای تامین مالی پروژه های مذکور بدون استفاده از بودجه های عمومی هستند. بر این اساس، صکوک ابزاری جذاب و خاص محسوب می شود؛ چرا که اوراق مذکور ذاتاً با دارایی های مادی و مشهود در هم تنیده اند. بر اساس پیش بینی بانک Development African، ارزش دارایی های مالی اسلامی در سطح جهان تا سال ۲۰۲۰ دو برابر شده و به حدود ۴ تریلیون دلار خواهد رسید. پیش بینی دیگر توسط House Finance Kuwait خوش بینانه تر بوده و رقم ۶/۵ تریلیون دلار را تا آن زمان تخمین زده است.

به رغم پیشرفتهایی به دست آمده، چالش بزرگ حوزه تامین مالی اسلامی «نظارت» است. ابزار تامین مالی اسلامی از قبیل صکوک که به عنوان یک صنعت نسبتاً نوپا در برخی از حکومتها و جوامع منطقه ای خاص شکوفا شده و بر اساس مقررات خاص هر کشور شکل گرفته است، از یک چارچوب جهانی و بین المللی واقعی برخوردار نیست.

مختار حسین معتقد است: تامین مالی اسلامی نیازمند طراحی و توسعه استانداردهایی در زمینه مراحل اجرایی، رویه های حقوقی، نظام مالیاتی و سایر مقوله های جاری در بازارهای مالی مربوطه است. وی همچنین عنوان می کند که در چند سال گذشته عقیده همگانی بر این باور بوده است که ایجاد یک نظام هماهنگ در زمینه مقررات و چارچوب ابزارهای تامین مالی اسلامی در سطح جهانی ضروری است.

مؤسسات مالی اسلامی نیاز مبرم به سرمایه و نقدینگی دارند تا از بحرانهایی مالی موجود جان سالم به در ببرند. با این وجود، مؤسسات بین المللی نظیر شورای خدمات مالی اسلامی، سازمان حسابرسی و حسابداری مؤسسات مالی اسلامی و بازارهای مالی اسلامی سخت در تلاشند تا موانع و اشکالات موجود در مسیر رشد و توسعه این نوع ابزار را رفع کنند و درصدد اند تا هرگونه راه حلی را، از تزریق کوتاه مدت نقدینگی گرفته تا جذب سرمایه گذاران اصلی و عمده، به کار گیرند تا با افزایش شاخص های دارایی، صکوک را به عنوان یک ابزار تراز اول تامین سرمایه تثبیت و تبیین کنند.

تلاش هایی از این دست در ایجاد شفافیت بیشتر در صنعت مذکور موثر خواهد بود و چرخه مطبوع رشد و سرمایه گذاری را رونق خواهد بخشید. مختار حسین معتقد است که تامین مالی اسلامی نباید به عنوان یک ابزار یا پیشنهاد صرفاً مذهبی تلقی شود، بلکه باید به عنوان یک پیشنهاد یا هدف اخلاق محور (در تبلیغات) مطرح شود. چرا که با تبیین این مفهوم یا هدف، تامین مالی اسلامی مانند سایر محصولات جدید نظیر اوراق سبز (Green): با هدف توسعه و حفظ محیط زیست) و اوراق impact social (با هدف افزایش تاثیر مثبت در جامعه و ایجاد رفاه و درآمدهای اجتماعی)، در بازارهای مالی جهانی محبوب و پرتعداد خواهند شد.